ڕۆشنبیری گەندەڵ .... محەمەد تەها حوسێن

ئەوە هەر بەناو حزب و ڕێکخراوە ناسیاسیەکان نین نائومێدی لەم کۆمەڵگەیەی ئێمەدا بەرهەم دێنن، بەقەد ئەوەی ئەوەندە و بگرە زۆرتریشمان ناڕۆشنبیر هەن کاری بنچینەییان بڵاوکردنەوەی بێئومێدی و ڕەشبینکردنی تاکەکانە لە کۆمەڵگەدا، کە من ناویان لێنانێم(کۆلکە ڕۆشنبیر) چون (کۆلك) لە بنچینەدا دارێکی بەرداری لاو و پڕ ژیان و جولە بووە.

ئێمە لەسەر هەموو ئاستێك دەبێ باوەڕمان بەوە هەبێ و تەنانەت دانیش بەوە دابنێین کە گەندەڵی نەك هەر کایەی ئابووری و سیاسی ئەم سەرزەمینەی ئێمەی گرتۆتەوە، بەڵکو کایەی کۆمەڵایەتی و کولتووری و پەروەردەیی و ئەخلاقیشمان کلۆر یا باشتر وایە بڵێین بۆگەن بووە بە گەندەڵیەوە و من لای خۆمەوە بێزم دەبێتەوە و پێشموایە کەمترین ڕایەڵەی پەیوەندی هەن بە سیاسیەکانی ئەم هەرێمەوە بمبەستنەوە کە من تا ئێستا لێم ونن .

کە یەکێك تووشی دەردێك دەبێ و پێیەوە دیار دەبێ و لای کەسانی تریش دەیدرکێنێ، مانای ئەوەیە ناڵە ناڵیەتی و گیرۆدەیە بە دەستیەوە و ئاواتی ئەوە دەخوازێ هەرچی زووە لێی ڕزگار بێ و ئەم شعورەشی پەیوەستە بە پەیبردن بە جەستە و ڕێزگرتنیەوە.
کە یەکێك کێشەیەك یا نەخۆشیەکی دەروونی یەخەی دەگرێ و هەست دەکا وەك جاران نەماوە و ڕەفتاری هاوسەنگ نیە، کە درکاندی و هەوڵی دا ئەو بەڵایەی لەکۆڵ بێتەوە، ئەوا ئەو کەسە وریا و هوشیارە بە خۆیی و ئاستی زیان و قورسایی کێشەکە دەزانێ ، هەر بۆیە چەندین هەنگاو لە چارەسەر نزیکتر دەبێتەوە. بەڵام کە سوور بوو لەسەر ئەوەی نەخۆش نیە و هیچ کێشەیەکی لەو جۆرەی نیە، ئەوا چارەسەری دوور دەکەوێتەوە و بۆ ماوەیەکی درێژ و ڕەنگە تا مردن قۆناغەکانی کێشە و نەخۆشیەکەی سەختر بن و خۆیی و دەوروبەرەکەشی تووشی بەڵا بکا و لە لایەکی دیکەشەوە ئەو کەسە پەی بە دەروونی خۆی نەبردووە و Self Perception ی یا self awareness ی واتە(پەیبردن بە خود) ی لە ئاستێکی هەرە نزمدایە.

کۆمەڵگەی ئێمە هەم جەستە و هەمیش دەروونی نەخۆشە، هەردووکیانی لە بارێکی گەندەڵ و پەککەوتوویدایە، بەڵام تا ئەو ئاستە نیە

کەوتبێت و ئیدی تا ئەبەد هەڵنەستێتەوە.
تا ئەو ئاستە نیە گێشەگیر بووبێت و نەکەوێتە ژێر باری چارەسەر و ئومێدی بە چاکبوونەوە بڕابێ و هەر هەوڵێك بۆ دەربازبوون ڕەتکاتەوە. ئومێد بڕان ڕاستەوخۆ پەیوەستە بە شکستهێنان لە دۆزینەوەی مانا بۆ ژیان و دۆزینەوەی ڕێگە چارەی گونجاو بۆ کێشە و قەیرانە هەمەجۆرەکان، بەڵام لە ڕوانگەی خوێندنەوە عەقلانی و زانستیە هەمە لایەنەکانەوە.

هەموو لایەکمان بە تاك و گرووپ و حزبی و ناحزبیەوە قسە لەسەر نەخۆشی و تلانەوەی کۆمەڵگە بەدەست گەندەڵیەوە دەکەین و بەشێکی زۆریش کە لە بنچینەدا هوشیارن بەو نەخۆشیە و پێشبینی مەترسی و دەرەنجامەکانی دەکەن و هیواخوازن تا ڕادەیەکی باش ساغ بینەوە و بچینەوە ئاستێکی ماقول لە درووستی جەستەیی و دەروونی، ئەو بەشە لە کەسە هوشیارەکان پێیانوایە ئومێد لە نێو ئەم بێسەروبەریەدا هەر دەبێ چەکەرە بکاتەوە و لە ڕاستیشدا کاری سەرەکی و ئینسانیی ڕۆشنبیری ڕاستگۆ و پاك و هاوسەنگیە لە قسەکردن لەسەر گەندەلی هەمەلایەنە و دواتر بەشداربوونی لە دۆزینەوەی دەرچە عەقلانیەکان جا بە هەر شێوەیەك بێ لە بەشداریکردن، دوای ئەوە ڕۆشنبیری حەقگۆ و حەقنووس هیچ کاتێك وەك سیاسیەکانمان دەسەڵاتی خۆی خراپ بەکارنابا و نایخاتە خزمەت بەرژەوەندیە خودیەکانی خۆیەوە نەوەکا وەك ئەوان بخزێتە نێو عوساب و هەوەس و توخمەی چێژبازیەوە.

ئەو هەوەسبازە عوسابیانە هەر لە بنچینەوە (بوونەوەری نێو زۆرابەکان*)ن و خۆشیان لەو جۆرە قەڵەو بوونە بە نەخۆشی دڵ کە سەرەنجام چۆنیان دەست کەوتووە ئاوا بە سانایش لەدەستی دەدەن، ئەم جۆرە لە گەندەڵ، زیندەوەر بەڵێ زیندەوەری سەر لاشە مردووەکان و کەلاکە تاقەت لێبڕاوەکانن و وەك کرم و قالۆچە و سیسرکە و دەعبای سەیر سەیر ژیانیان تەنها لەسەر بۆن و بەرامی گەندەڵیە و هەرگیز نایانەوێ بچنە ژێر باری هەر سیستمێکەوە و پاشان بە کردار و گوفتاری خۆیان ڕۆڵی سەرەکیان هەبووە لە نائومێد کردن و نائومێد هێشتنەوەی تاکەکانی کۆمەڵگەکەمان.
با چیدی وێنەکە ناشیرین نەکەم، نەیشێوێنم و بێمەوە سەر بابەتی (نائومێدکردن) و ڕۆڵی کەسانێکی زۆر لەوانەی تەنها عینوانی ڕۆشنبیریان لە تەلەفزیۆن و ڕۆژنامەکان وەرگرتووە و قەوارەی بەشداریان لە گۆڕانکاریە کولتووری و کۆمەڵایەتی و ئەکادیمیەکان هیچ شایەدیەکی لەم جۆریان بۆ نادا، چون لە بنچینەدا لە نێو

خۆیاندا قەوارەیان نەگرتووە و ئەوان لە نێو قەوارەی حزب و گرووپ و کەسێتی دووەم و سێیەمی خۆیاندا دەدوێن.

گرووپگەلی ئەم هەرزە نووسەر و ڕۆشنبیرانە تەنها هاڵمێنی قسە و سادە نووسین لەو بابەتە ئاشکرایانەدا دەدۆزنەوە کە بەڵگە نەویستن وەك گەندەڵی و دزی و خیانەت و ....تاد، ئەوان تەنها ئەوەی پێیەوە ماندوو دەبن ترش و خوێ کردنیانە و دواتر بە ئاراستەی نادیار ڕۆیشتن و بە ئاراستەی تاریکی و ئاراستەی ناشیرینی و ناڕێکی ئەگەر عەقڵێکی پشکنەری ورد و خەمخۆر و پاك و بێگەردی لە پشت نەبێ ئەوا ئاسان لەسەر زەمینەی گەندەڵی و نالەباریدا دەخزێ و هەڵدەخلیسکێ و خلیسکانیش تا ئاستێکی زۆر کۆنتڕۆڵ لەدەست خاوەنەکەی دەباتە دەر.
بەناو ڕۆشنبیرەکانی ئێمە، هەڵبەت ئەوانەی هەمیشە خزیون و لە خلیسکانێکی بەردەوامدان وەك سیاسیەکانمان دنیایەك گرێ و گۆڵەی سایکۆلۆژیان هەیە و تا ئاستێکی زۆر پیادەی ڕێچکەیەکی هەڵەی مومارەسەکردنی ئەرکی ڕۆشنبیری و دەسەڵاتی ڕۆشنبیرن و ئەوانیش بە جۆرێکی تر عوسابی و هەوەسبازن و چێژی بوون و بەردەوامیان لە نائومێد کردن و دیسانەوە نائومێد هێشتنەوەی کەسەکانە، چێژیان لەسەر گریاندنی خەڵك و کولاندنەوەی برینەکانیانە، چێژیان لە سازکردنیانە بۆ هێنانی ئەم خەڵکە عەوامە کولتوور گەندەڵە بۆ بەرەی خۆیان تاوەکو شەڕی بەرەکەی دیکەی گەندەڵیان پێبکەن و سەرەنجام ئەوان لەمبەر بەرزی دەکەنەوە و ئەمانیش لەم بەرە کەپسی دەکەن.
من پێموایە گەندەڵی نەخۆشیەکی ئەخلاقیە لە هەناوی کولتووری ئێمەدا خانەخوێی هەمیشەیی هەبووە و بووەتە نەخۆشیەکی درێژخایەنی ئەوتۆ کە هەمیشە بە چارەسەرە شۆك ئامێزەکان هۆشیان خستوینەتەوە بەر. چارەی بە شۆك هەژاندوونی و بۆ ماوەیەك هاتووینەتەوە هۆش و ئەوەندەی نەبردووە کەوتووینەتەوە نێو باری بێهۆشیەوە.

ڕۆشنبیری جیددی بە هیچ شێوەیەك نابێ دەسەڵاتی ڕۆشنبیری خۆی تەنها بۆ باڵابوونی خۆی بەکاربێنێ و هەر کە گەیشتە ئەوەی ئەهریمەنەکەی ناوی لێی دەوێ ئیتر بحەسێتەوە و ئۆخەی بکا. ڕۆشنبیر بەرهەمهێن و وەبەرهێنی ڕۆحی کۆمەڵگەکانی ئەم زەمەنی ئێستای تەکنەلۆژیای مەعریفەیە و ناکرێ هۆشی لای سنوورەکانی گەندەڵبوونی خۆی و گەندەڵی بە گشتی ببڕێ، ئەو داهێنەری بەهاگەلێکە و هەمیشەش لە هەڵسووڕ و داسووڕی ئەم بەهایانە بە ئاگایە و ناهێڵێ بۆگەن بکەن و لە سنوورەکانی پیرۆزی و گەندەڵی نزیك بنەوە.

بۆچاوێنی بین لای خۆمان ئەوەندەمان کەسی سادە و سادەلەوح وەك

ڕۆشنبیر ناساندوون وەك ژمارە لە زۆر گەورە وڵاتی دنیا زیاترمان لەو کەڵە مرۆڤانە هەن!!، ئەگەر بیانخەینە نێو کەشێکی ئەزموونکردنەوە بڕوا ناکەم بەقەد پەنجەی یەك دەستیان لێدەرچێ.
ڕۆشنبیری جیددی کەسێکی زۆر ئاساییە، تەنها ئەوەندەیە هوشیارە لە سنوورەکانی پاکی و ناپاکی و باشیش دەزانێ بە چی دەبین بەو ئینسانانەی ژیان لە خۆشەویستی و پاکی و ڕاستگۆیی و ئازادی و ....تاد یدا دەبینن. ڕۆشنبیر لە هیچ بڕگەیەکی زەمەندا نابێتە ئایکۆنێکی پیرۆز و بەدەر لە هەڵە، ئەو تەنها ئەوەندەیە وریایە لە خۆی و ئەو خودە گەورەترەی هەمووومان بەیەکەوە بەشدارین لە بە زیندوو هێشتنەوەی کە کۆمەڵگەیە، ئەو وریایە لەو نەخۆشیانەی هێزمان لێدەبڕن و داماندەوەشێنن، هوشیارە لە هەموو ئەو ڤایرۆسانەی گەندەڵی ئەگەر قەلاچۆیان نەکەین قەلاچۆمان دەکەن.
ئەو ئیش لەسەر ساغ هێشتنەوەی عەقڵ دەکا بۆ ئەوەی هەمیشە کۆمەڵگە بە هوشیاریەکی عەقلانیانەوە بجولێ نەك لە ژێر کاریگەری هەڵچوون و سۆزدا.

ئەگەر ڕۆشنبیر گەندەڵ بوو سیاسیەکان و ئەهلی بازاڕ هیچ گلەییەکیان لێناکرێ چون لە بنچینەدا ئەوەش دەدزن کە ڕۆشنبیر هەیەتی و جگە لەوە چیتری نیە کە مەعریفەکەیەتی و وەك بیانوو و پەڵپ بۆ شاردنەوە و پۆشینی کرێتی و گەندەڵیەکانیان بەکاری دێنن.
زۆر بوون لەو ڕۆشنبیرانەی لە مێژوودا بوونە ڕێنیشاندەری گەورە خوێنمژی گەورە و هزر و مەعریفەیان بووە چوارچێوەیەك بۆ فاشیزم و نازیزم و چەندین (یزم) ی تر.
زۆریشن لەو بەناو ڕۆشنبیرانە لای خۆمان کە تەنها دەنگن و دیبلۆماسیانە و دواتر فاشیانە دەم بە مایکی تەلەفزیۆنەکانەوە دەنێن و پیت و وشە کرچ و کاڵەکانیشیان لەسەر کاغەز و بە دیجیتاڵ دەنەخشێنن.
ئاخخخخخخخ لەو ڕۆڕۆڕۆشنبیرانە
ئۆففففففف لەو هزر گەنیوانە

---

* لە سەر ریتمی ناونیشانی ڕۆمانێکی برای بەڕێزم جەبار جەمال غەریبە.